

Hurrá, nyaralunk!

VISSZHANG - LXIV. évfolyam, 44. szám, 2020. október 30.

Kívülállóként néztem Oláh Judit filmjét (*Visszatérés Epipóba*). Nem tudom pontosan, mit vártam: valamifajta leleplezést? Vagy épp ellenkezőleg, Epipó rehabilitását? Némi nosztalgiát vagy kőkemény szembefordulást? Bevallom, nem igazán tetszett a film. Valahogy számomra széteső lett, igazán semmit sem tudtam meg Szendrőről, de Siposról sem.

Amikor elolvastam az ÉS-ben Schmal Alexandra írását (*Rosszkedvünk labirintusa*, 2020/43., okt. 22.), jobban megértettem saját rosszkedvem okát is.

Én ugyanis soha nem voltam se bánki, se szendrői gyerek. Voltam viszont „balatonkenesei gyerek”. Anyám révén, aki egy időben a szovjet követségen dolgozott, nyaraltam szovjet táborban, még hozzá a legelitebb szovjet táborban: a szovjet követség (és más magas rangú itt tanyázó szovjet apparatcsikok) gyerekeinek a balatonkenesei táborában. (A katona szülők gyerekei Balatonszemesre jártak, ami sokkal fadaposabb volt.)

Oláh Judit korabeli szendrői felvételeit nézegetve, hallgatva az „erőszakról”, „kiközösítésről”, „lelki megnyomorításról” szóló lamentálást eszembe jutottak azok a felejthetetlen nyarak ebben az igazán elit szupertáborban.

Ott minden órában megszólalt a harci kürt (gorn) – mindig valami borzasztó fontos eseményt jelezve. Hajnali fél hétkor reggeli tornára hívott – és nem volt mentség kihagyni bármi okból. Fél nyolckor újabb kürtszó jelezte a reggelit – szigorúan rajonként felsorakozva vonultunk az ebédlőbe, ahol nem azt kellett büntetésből megenned, amit te kértél, hanem amit adtak. Kását. Ha nem etted, megetettek (hogy tíz perc múlva kiadd magadból). Azóta se tudok ránézni se a tejberizsre, se a zabpehelyre (riszovaja kasa, psonnaja kasa). Újabb kürtszó: sorakozó zászlófelvonáshoz (linyejka). A pionyerok (fiatalok kedvéért: úttörők) vörös zászlóját vonták fel mindennap, és állították pellengérre az előző nap valami rosszaságot elkövető pajtásokat. Mi, magyarok számtalanszor álltunk megszégyenülten pajtásaink előtt, mert „ezek már megint magyarul beszélgettek egymás között”. És persze kürtszó ebédre, uzsonnára, vacsorára, kürtszó jelzi a csendes pihenő kezdetét (kötelező alvás 2–4-ig, olvasni tilos) és végét is. Kürtszó altat, és kürtszó ébreszt.

A közös nagy tábori játékot általában a partizánosdi jelentette, amikor az ellenségnek (fasiszti) el kellett bújni (kürtszóra), de a hős partizánok megkeresték őket (kürtszóra), és ha valakit elfogtak, azt jól megrugdosták, megkötözték és „kihallgatták”. Utána még mezítláb sarokba is állították. Általában mindig mi voltunk az ellenség („mert ti, magyarok mindig is fasiszták voltatok és maradtatok!”).

Ilyen vidám tábori élet folyt Balatonkenesén. Aki még nem látta, az most azonnal nézze meg Klimov *Hurrá, nyaralunk!* című, csodálatos filmjét ezekről a táborokról, ahol a „jövő szovjet állampolgárát” nevelték (videa.hu).

Igaz, ezek még a hatvanas évek voltak. De állítólag Bánkon már akkor sem így neveltek gyereket...

Bánk és Szendrő nekem az elérhetetlen paradicsomnak tűnt. De még a magyar úttörőtáborok is.

Mindez nem menti Sipos Pált és amit tett, mert Sipos Pál felmenthetetlen. De talán Szendrő megítélését árnyalja.